

FORUMAS

Ir buvo toks kaimas...

Šateikių seniūnijos Aleksandravo kaimo bendruomenės „Vizijos“ pirmininko pavaduotoja, buvusi mokytoja Veronika Simutienė jau daug metų renka penkių kaimų istoriją. Tai: Aleksandravo, Baltmiškių, Dyburių, Mamių ir Pakutuvėnų. Bendruomenė parengė projektą ir iš Nyderlandų fondo gavo 3000 litų kompiuteriui bei skaitmeniniam fotoaparatai nusipirkti. Jos valdyba dar svajoja įsigyti filmavimo kamerą – gal vėl parems vienas ar kitas fondas. „Vizijos“ taip pat parengė projektą, kurį išsiuntė į Žemės ūkio ministeriją, ir viliasi, jog pavyks gauti 20 tūkst. litų kultūros namuose bendruomenės įkurtam muziejui sutvarkyti.

Kompiuterį ir fotoaparata, „Vizijos“ įsigijo tik pavasarį, tačiau kai birželio 21 dieną Aleksandravą susirinko kraštiečiai, V. Simutienė jiems pristatė jau šiuolaikiškai sutvarkytą rinkinuką „Buvo toks kaimas Mamiai“. Bendruomenė džiaugtusi, jeigu atsirastų leidėjas, kuris sutiktų išleisti mokytojos užrašytą penkių

nėš, šio kaimo grožį pastebi iš svetur atvykę turistai, į kitas vietas išsikėlė buvę Dyburių gyventojai, tačiau jis mažai domina Aleksandravo apylinkių gyventojus.

Likusių trijų kaimų istorijos tebėra mokytojos rankraščiuose. Mažiausiai užfiksuota Aleksandravo praeitis. Mokytoja sako, kad

būtų galima saugoti ir rodyti tokią ekspoziciją. „Vizijoms“ pavyko gauti du kambarėlius Aleksandravo kultūros namuose. Jeigu Žemės ūkio ministerija parems jų projektą, šios patalpos bus suremontuotos ir pritaikytos muziejui.

Savo bendruomenę pavadinę „Vizijomis“, o krašto muziejų „Mėja“, aleksandraviškiečiai čia ne tik atgabeno senoviškas audimo stakles, bet net leidžia jomis paausti, jeigu atsiranda norinčių. „Kaip gi kitaip, - sakė mokytoja. – Juk yra išlikę žodžiai: klumpės, verpimo ratelis, audimo staklės, kiti. Vaikai juos žino, o pačių daiktų kartais būna nematę, todėl ir reikia, kad galėtų ne tik žinoti, bet ir pamatyti“.

Muziejui labai daug padeda iš Pakutuvėnų kilęs, o dabar Marijampolėje gyvenantis Anicetas Stonkus. Mokėdamas lotynų, lenkų, rusų kalbas, jis sklaido Centriniam archyve esančias senas bažnytines knygas ir persirašo ten užfiksuotus gimimus, vestuves, mirties datas. A. Stonkus surinko savo apylinkių gyventojų kilmės duomenis, svarbiausias datas nuo 1794 metų. Šio krašto gyventojams, norintiems nusi-

Veronikos Simutienė apie aplinkinius kaimus gali pasakoti be pabaigos.

kaimų istoriją. To reikia ne tik mūsų, bet ir ateities kartai, nes kaimai vienas po kito išnyksta – lieka tik jų pavadinimai. Taip nutiko ir su Mamiais. Jų jau nebėra, nors 1940-aisiais čia gyveno 51 šeima.

Dabar V. Simutienė kompiuteriu renka Dyburių kaimo istoriją. Šis kaimas – unikalus. Ir ne tik tuo, kad būdamas daug mažesnis už Mamius (1940 metais jame gyveno 28 šeimos) išliko. Dabar Dyburiuose likę vienuolika kiemų. Laimė, jog čia gyvena daugiausia senukai, nes jie neperstato senoviškų trobų, vietoj šulinių su svirtimis negręžia artezinių šulinių ar kitaip nardo šios teritorijos unikalumo. Tačiau kas bus, kai senųjų Dyburių gyventojų nebeliks?

Kaimo pagailėjo net sovietinė valdžia – šios vietos išliko nemelioruotos. Dyburiai yra įsikūrę dideliame Minijos vingyje ir priklauso Salantų regioninio parko rezervatui. Kaimo skardžiuose peri tulžiai, kurių mažai belikę, yra tokių augalų, kurių kitose vietose neberasi. Mokytoja sako, jog reti augalai bei paukščiai Minijos vingyje išliko dėl labai aukštų skardžių. Pasak V. Simutie-

dar reikia surinkti medžiagą apie Aleksandravo dvarą, kitus šio kaimo kampelius. Per tuos 50 metų, kuriuos V. Simutienė praleido tarp aleksandraviškių, ji surinko ne tik daug senoviškų nuotraukų, pati nubraižė nemažai žemėlapių, bet ir išgirdo įvairių istorijų. „Vos ne apie kiekvieną akmenį galiu po legendą papasakoti“, – nusijuokė.

Tos kelionės iš kaimo į kaimą, iš sodybos į sodybą, išvykos į kitus miestus, kur dabar gyvena kraštiečiai, susikaupusios nuotraukų, įvairių daiktelių kolekcijos vertė ieškoti vietelės, kurioje

piešti savo genealoginį medį, reikia blaškytis po Vilniaus archyvus, mokėti nemažus pinigus – užtenka užsukti į „Vizijų“ muziejų „Mėjga“.

Jeigu pavyks gauti pinigų naujam projektui, Aleksandravo bendruomenė ne tik sutvarkys muziejaus patalpas, bet ir sukurs dokumentinį filmą. Viltis, kad „Vizijoms“ pavyks gauti tuos 20 tūkst. litų, sustiprėjo tada, kai ministerija pasiteiravo, ar bendruomenė sutiktų tą filmą pateikti internete. „Vizijos“ sutiko.

Roma MĖČIENĖ

Aleksandravo muziejuje.

Vlodo GAUDIEŠIAUS nuotraukos